

Udenfor København bliver der kun en Forandring i Retsbetjentembedernes Organisation i meget tæt befolkede Retskredse (for Tiden kun Aarhus, Odense og Frederiksberg), hvor der vil blive en særlig Dommer (paa Frederiksberg to) under hvem Retsplejen henlægges, og en særlig Politimester, under hvem de administrative Forretninger henlægges. I København indfører Forslaget ligesom Proceskommissionens Forslag en Byret som Underret.

Lovforslaget foreslaar ligesom det tidligere Forslag to Landsretter, den ene for Øerne med Sæde i København, den anden for Jylland og (i Overensstemmelse med Rigsdagens Vedtagelser) med Sæde i Viborg, men organiserer derhos, hvor Talen er om Behandling i første Instans saavel af borgerlige Sager som af Straffesager, Landsretterne som rejsende Domstole med Tingssteder omkring i Landet, hvorved det opnaas, at de fleste, der skulle møde som Nævninger eller som Parter eller Vidner, Syns- og Skøns mænd o. s. v., faar kortere til Mødestedet end efter de tidligere Forslag, hvilket medfører betydeligt mindre Ulejlighed, Tidsspilde og Rejseudgifter, hvorved saavel Statens som Amtskommunernes og de procesførende Parter Udgifter betydeligt vil nedbringes.

Højesterets Organisation er foreslaaet i samme Skikkelse som i det tidligere Forslag.

Det tidligere Forslags Regler om Dommere og Sagførere er i alt væsentligt bibeholdt. Derimod har man paa Grund af den nedenfor beskrevne Forandring i Behandlingen af Straffesager været i Stand til at undgaa den i de tidligere Forslag omhandlede meget kostbare Forøgelse af Politiet, idet formentlig en eller to rejsende smaa Afdelinger Opdagelsespolitiet, hvorom særligt Lovforslag senere vil blive fremsat, vil være en tilstrækkelig Forøgelse af Politiet.

Hvad den borgerlige Retspleje angaar, bibeholder Lovforslaget Reglerne om Forligsmægling, Værneting, Forening af Sager, Sagens Parter, Rettergangsfuldmægtige, fri Proces og Sagsomkostninger, saaledes som disse forefindes i de seneste Regeringsforslag, altsaa med de Forandringer, Proceskommissionens Forslag i saa Henseende er undergaaet. Disse Bestemmelser udgør i det væsentlige kun en tidssvarende Kodifikation af de nugældende Regler. Ligeledes er de tidligere Forslags Bestemmelser om personlig Afhøring af Parterne og Partsed bibeholdt.

Rettergangsmaaden i borgerlige Sager bliver efter Lovforslaget ligesom efter de tidligere Forslag saaledes, at Sagerne i første Instans paadømmes dels af Underretterne, dels af Landsretterne; dog har Lovforslaget, da Landsretternes Arbejde lettes betydeligt, været i Stand til at henlægge betydeligt flere Sagers Paadømmelse til Landsret end de tidligere Forslag. Men Hovedafvigelsen paa dette Punkt fra de tidligere Forslag bestaar deri, at Behandlingen af alle Sager i første Instans uden Undtagelse begynder ved Underretten og at de Sager, hvis Paadømmelse i første Instans hører under Landsret, først kommer frem for denne, naar de er saavidt forberedte, at de er modne til mundtlig Procedure og Paadømmelse.

Rettergangsmaaden i de til Underretternes Paadømmelse henlagte borgerlige Sager vil efter Forslaget i væsentlig Henseende minde om den nu i mindre Gældsager brugte Fremgangsmaade med Vejledning af Dommeren, dog at der kun ganske undtagelsesvis vil blive Tale om Indlægsveksling imellem Parterne, idet disse eller deres Sagførere i Almindelighed mundtlig skal fremstille Sagen for Dommeren.

I de borgerlige Sager, som i 1ste Instans skal paadømmes af Landsretterne, nemlig de betydeligere Sager, hvori der ikke paa Grund af Indstævntes Udeblivelse gaar Udeblivelsesdom, foregaar som foran antydet Forberedelsen af Sagens Behandling for Underretten. Under denne forberedende Behandling afhøres Vidner, Skøns mænd og Parter, og en kort Indlægsveksling finder Sted. Naar Forberedelsen saaledes er bragt til Ende, henvises Sagen til mundtlig Domsforhandling for Landsretten i den første ordinære Rets-session, Landsretten afholder paa det Tingsted, hvorunder den paagældende Retskreds hører. Her finder en mundtlig Procedure Sted efter lignende Regler, som nu følges ved den mundtlige Procedure i Højesteret, og med Oplæsning af de Dokumenter, som Parterne paaberaaber sig, derunder Udskrifter af afholdte Tingsvidner, Syns- og Skønsforretninger samt afgivne Partsforklaringer. Rettens Formand har Ledelsen af hele Proceduren, og Dommerne have Ret til at stille Spørgsmaal for at fjerne Uklarhed i Fremstillingen.

Paa Grundlag af den saaledes foregaaede mundtlige Procedure fældes Dommen.

I Proceskommissionens Forslag var det saakaldte Umiddelbarhedsprincip indført i hele Retsplejen, ihvorvel dette ikke er